

Kitap Tanıtımı

Hayati Hökelekli, *Ailede, Okulda, Toplumda Değerler Psikolojisi ve Eğitimi*, Timaş Yay., İstanbul, 2011, 368 s.

Süleyman EMİROĞLU*

Değerler, hayata bakışımızı etkileyen, kararlarımıza yön veren, inançlarımızı yansıtan ve davranış ölçülerimizi belirleyen pusulalardır. Çağımızda bireysel ve toplumsal hayatta gün geçtikte kendini belli eden huzursuzluk ve çözülme, popüler kültürün de yozlaştırıcı etkisiyle, aile içi şiddetten millî birlik ve bütünlüğe gölge düşürücü olaylara kadar pek çok problemin günlük yaşantımızda yer bulmasına yol açmıştır. Global olarak kendini hissettiren bu durum değerler ve eğitimi konusunun yeniden gündeme alınmasını gerekli kılmıştır. Batı'da değerler eğitimi üzerine yapılan araştırmaların son zamanlarda arttığını gözlemlemekteyiz. Bu konunun Türkiye'de de son yirmi yılda daha büyük bir farkındalıkla ele alındığını ve bu alanda yayınlar yapıldığını görmek sevindirici bir durumdur. Prof. Dr. Hayati Hökelekli'nin *Değerler Psikolojisi ve Eğitimi* isimli eseri bu alanda yapılan çalışmaların en önemlilerinden biridir.

Değerler konusunun daha ziyade psikolojik boyutuna değinen yazar, çalışmasının, toplumumuzdaki bazı değer sorunlarını tanımlama, birey, aile, ve okul düzeyinde bunların çözümüne yönelik bazı öneriler geliştirme çabasının bir ürünü olduğunu belirtmektedir.

---

* Uludağ Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi,
emirsuleymanim@hotmail.com.

Hökelekli'nin, geniş bir okuyucu kesimine hitap eden bu eseri, "Kendini Bilmek ve Kendini Kontrol Etmek", "Bazı Temel Erdemler", "Toplum, Gençlik ve Değerler", "Din ve Değerler", "Okul ve Değerler Eğitimi" başlıkları altında beş bölüme ayrılmıştır.

Değerlerin bireyin kendini tanımasıyla başladığını ve kendini kontrol etmesiyle son bulduğunu ifade eden yazar; birinci bölümde bireyin kendini sorgulama ve tanıma sürecine, okulda kendini tanıma etkinliklerine, benlik kontrolüne ve özdenetime değinmiştir.

Kitabın, toplumu ayakta tutan değerlerin bireylere kazandırılmasında çok önemli ipuçlarını veren "*Bazı Temel Erdemler*" başlıklı ikinci bölümünde, bir kısım temel değerlerin tanıtımına yer verilmekte ve bu değerlerin öğretimiyle ilgili yazarın görüş ve önerileri yer almaktadır. Kanaatimizce müstakil bir çalışmaya konu olabilecek bu bölümde adalet, şefkat, merhamet, sevgi, doğruluk, itidal, tevazu, iffet gibi değerlere yer verilmiştir.

"*Toplum, Gençlik ve Değerler*" başlıklı üçüncü bölümde özellikle siyasi ve ekonomik hayatımızda ortaya çıkan değer sorunları ve bunun gençler üzerindeki yansımaları dile getiriliyor. Toplumsal olaylardan en çok etkilenen kesim olan gençleri, onların kimlik ve anlam sorunlarını, popüler kültürü ve Türkiye'deki gençlerin ahlâkî yönelimlerini konu edinen yazar ahlak ve değer sorunlarının gençlerin hayatında pek çok konuda kendisini gösterdiğini ileri sürmektedir. Hökelekli, günümüz popüler kültürünün yıkıcı etkilerinin, sistemin yetersizliklerinin gençlerde kimlik ve anlam arayışında bocalamalara neden olacağı gerçeğine vurgu yapmaktadır.

Hökelekli, "Din ve Değerler" başlığını taşıyan dördüncü bölümde, değerlerin en önemli kaynağı konumunda, tüm insânî evrensel değerlerin teşvikçisi ve koruyucusu olarak dini görmektedir. Yazar evrende vahye muhatap olan insanın şerefli konumuna değindikten sonra Kur'an'ın eğitime getirdiği değerlere ve hedeflere vurgu yapmaktadır. Bu bölümde yazar, Yüce Kitab'ın nihai hedefini insanı üstün konumuna uygun bir ahlak ve karakterle donatma, olgun ve yetkin bir kişilik modeli inşasına rehberlik etme, olarak görmekte; ilahi sevgi ve rızayı, her davranışı bir edep dairesinde gerçekleşen insanın en etkili motivasyon (isteklendirme) kaynağı olarak takdim etmektedir.

Millî Eğitim ve din hizmetleri camiasında görev yapanlar için önemli doneler oluşturan kitabın beşinci ve son bölümünde, okul ve değerler eğitimi, değer odaklı eğitim, okulda değerler eğitimi, üstün yetenekli çocukların karakter özellikleri ve değer yönelimleri ile bu tür çocukların değerler eğitimi konularına yer verilmiştir. Bu

bölümde öncelikle modern eğitimin tek yönlü insan ve eğitim anlayışının ortaya çıkardığı insanî ve toplumsal sorunlar dile getirilerek tüm dünyada değişmeye başlamış olan bir paradigma (değerler dizisi) değişimine işaret edilmiştir. Bir toplumun geleceğini, iyi yetişmiş, yetenekli, donanımlı ve sağlam karakterli gençlerin varlığıyla yakından ilişkili gören Hökelekli, gelecekte toplumun en önemli mevkilerinde görev yapacak olan üstün yetenekli gençlerin akademik olduğu kadar ahlak ve karakter yönünden de iyi yetiştirilmeleri gerektiğine vurgu yapmaktadır.

Değerlerin yeterince önemsenmediği, bireysel ve toplumsal yaşamda erozyona uğradığı günümüzde yeni bir farkındalık oluşturmak için bu alana dikkat çeken *Ailede, Okulda, Toplumda Değerler Psikolojisi ve Eğitimi* isimli eserin, bu yönde önemli bir görev ifa edeceğini düşünüyoruz. Bu kitabın, eğitim konusu ile ilgilenenlerin, özellikle din eğitimi ve hizmetleri alanında görev yapan eğitimcilerin, anne babaların, gençlerin, kısacası, değerler eğitimi konusuna ilgi duyan herkesin ilgi ile okuyacağı ve istifade edeceği bir eser olduğunu rahatlıkla söylemek mümkündür.

